

Brusel 30. června 2023
(OR. en)

11141/23

ECOFIN 666
UEM 200
SOC 492
EMPL 343
COMPET 687
ENV 766
EDUC 279
RECH 311
ENER 402
JAI 912
GENDER 143
ANTIDISCRIM 137
JEUN 181
SAN 418

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. předchozího dokumentu:	9835/1/23 REV 1
Č. dok. Komise:	COM(2023) 611 final
Předmět:	DOPORUČENÍ RADY k národnímu programu reforem Chorvatska na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Chorvatska z roku 2023

Delegace naleznou v příloze výše uvedený návrh doporučení Rady, který na základě doporučení Komise COM(2023) 611 final projednala Rada a Evropská rada.

DOPORUČENÍ RADY

ze dne ...

k národnímu programu reforem Chorvatska na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Chorvatska z roku 2023

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik¹, a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

¹ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

- (1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241², kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost (dále jen „nástroj“). Nástroj poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. V souladu s prioritami evropského semestru nástroj přispívá k hospodářskému a inkluzivnímu oživení a k provádění udržitelných prorůstových reforem a investic, zejména reforem a investic za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Pomáhá rovněž posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci Unie a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv. Maximální finanční příspěvek na členský stát v rámci nástroje byl dne 30. června 2022 aktualizován v souladu s čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2023, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2023. Dne 23. března 2023 Evropská rada potvrdila priority analýzy udržitelného růstu 2023, která se zaměřuje na čtyři rozměry konkurenceschopné udržitelnosti. Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011³ také zprávu mechanismu varování 2023, ve které není Chorvatsko uvedeno mezi členskými státy, jež by mohly být postiženy nerovnováhami nebo by u nich takové postižení mohlo hrozit a u nichž bude zapotřebí hloubkový přezkum. Téhož dne Komise rovněž přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Chorvatska na rok 2023. Komise taktéž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2023, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny⁴ (dále jen „doporučení týkající se eurozóny 2023“) přijala Rada dne 16. května 2023, společnou zprávu o zaměstnanosti dne 13. března 2023.
- (3) Třebaže ekonomiky Unie vykazují pozoruhodnou odolnost, stále na ně negativně dopadá geopolitická situace. Unie pevně stojí při Ukrajině a agenda hospodářské a sociální politiky Unie se zároveň zaměřuje na snižování negativního dopadu energetických otřesů na zranitelné domácnosti i podniky v krátkodobém horizontu a na pokračování dosavadní práce na zelené a digitální transformaci, podpoře udržitelného a inkluzivního růstu, ochraně makroekonomické stability a zvyšování odolnosti ve střednědobém horizontu. Silně se také soustřeďuje na zvyšování konkurenceschopnosti a produktivity Unie.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁴ Doporučení Rady ze dne 16. května 2023 týkající se hospodářské politiky eurozóny (Úř. věst. C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (4) Dne 1. února 2023 vydala Komise sdělení nazvané „Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi“ (dále jen „průmyslový plán Zelené dohody“). Záměrem průmyslového plánu Zelené dohody je posílit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi a podpořit rychlý přechod ke klimatické neutralitě. Plán je doplněním pokračujícího úsilí v rámci Zelené dohody pro Evropu a plánu REPowerEU. Má za cíl vytvořit příznivější prostředí, aby se zvýšila unijní výrobní kapacita u technologií a produktů s nulovými čistými emisemi nezbytných ke splnění ambiciózních cílů Unie v oblasti klimatu a byl zajištěn přístup k relevantním kritickým surovinám, mimo jiné prostřednictvím diverzifikovaného zajišťování zdrojů, patřičného využívání geologických zdrojů v členských státech a maximální recyklace surovin. Průmyslový plán Zelené dohody se opírá o čtyři pilíře: předvídatelné a zjednodušené právní prostředí, rychlejší přístup k financování, zlepšování dovedností a otevřený obchod pro odolné dodavatelské řetězce. Dne 16. března 2023 pak Komise vydala další sdělení nazvané „Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“, jež je postaveno na devíti vzájemně se posilujících stimulech a jehož cílem je vytvoření regulačního rámce, který bude podporovat růst. Sdělení vytyčuje politické priority, které se soustředí na aktivní zajišťování strukturálních zlepšení, dobře zacílených investic a regulačních opatření, aby byly Unie a její členské státy v dlouhodobém výhledu konkurenceschopné. Níže uvedená doporučení pomáhají tyto priority řešit.

- (5) V roce 2023 se evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik nadále vyvíjí v souladu s prováděním nástroje. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány řeší veškerá relevantní doporučení pro jednotlivé země vydaná v posledních letech nebo jejich významnou část. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020 a 2022 zůstávají stejně relevantní i pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.
- (6) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435⁵ (dále jen „nařízení REPowerEU“) přijaté dne 27. února 2023 má za cíl rychle ukončit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. To přispěje k energetické bezpečnosti a diverzifikaci dodávek energií v Unii a povede k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, ke zvýšení kapacity pro ukládání energie a ke zlepšení energetické účinnosti. Nařízení REPowerEU členským státům umožňuje doplnit do národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů REPowerEU. Zmíněné reformy a investice také pomohou zvýšit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi, o které usiluje Průmyslový plán Zelené dohody, a plnit doporučení pro jednotlivé země, která souvisejí s energetikou a byla členským státům vydána v roce 2022 a případně v roce 2023. Nařízení REPowerEU zavádí novou kategorii nevratné finanční podpory, která je členským státům k dispozici na financování nových reforem a investic souvisejících s energetikou v rámci jejich plánů pro oživení a odolnost.

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1).

- (7) Dne 8. března 2023 přijala Komise sdělení poskytující pokyny v oblasti fiskální politiky na rok 2024 (dále jen „sdělení z 8. března 2023“). Jeho cílem je podpořit přípravu programů stability a konvergenčních programů členských států a posílit tím koordinaci politik. Komise v něm připomněla, že na konci roku 2023 bude deaktivována obecná úniková doložka Paktu o stabilitě a růstu. Pro roky 2023–2024 vyzvala Komise k fiskálním politikám, které zajistí střednědobou udržitelnost dluhu a udržitelným způsobem zvýší potenciální růst a členské státy byly vyzvány, aby ve svých programech stability a konvergenčních programech z roku 2023 nastínily, jak jejich fiskální plány zajistí dodržení referenční hodnoty pro schodek ve výši 3 % hrubého domácího produktu (HDP) stanovené ve Smlouvě a věrohodné a trvalé snížení dluhu nebo udržení dluhu na omezitelné úrovni ve střednědobém horizontu. Komise vybídla členské státy, aby postupně ukončily vnitrostátní fiskální opatření, která zavedly na ochranu domácností a podniků v souvislosti s prudkým zdražením energií, a začaly u těch nejméně cílených. Uvedla, že pokud by bylo nutné podpůrná opatření prodloužit kvůli novým tlakům na ceny energií, měly by je členské státy zaměřit mnohem lépe než v minulosti na zranitelné domácnosti a podniky. Fiskální doporučení budou podle Komise kvantifikovaná a diferencovaná. Kromě toho budou formulována na základě čistých primárních výdajů, jak je navrženo ve sdělení Komise ze dne 9. listopadu 2022 o směrech pro reformu rámce správy ekonomických záležitostí EU. Komise doporučila, aby všechny členské státy i nadále chránily investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistily účinné využívání prostředků z nástroje i z dalších fondů Unie, a to zejména s ohledem na zelenou a digitální transformaci a cíle odolnosti. Komise uvedla, že v souladu se stávajícími právními předpisy navrhne Radě, aby postupy při nadměrném schodku na základě porušení referenční hodnoty schodku zahájila na jaře 2024 na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023.

- (8) Dne 26. dubna 2023 předložila Komise legislativní návrhy na provedení komplexní reformy pravidel Unie pro správu ekonomických záležitostí. Jejich hlavním cílem je ve všech členských státech prostřednictvím reforem a investic posílit udržitelnost veřejného dluhu a podpořit udržitelný a inkluzivní růst. Komise ve svých návrzích usiluje o zlepšení vlastní odpovědnosti členských států, zjednodušení rámce a větší zaměření na střednědobý horizont spolu s účinným a soudržnějším prosazováním. Podle závěrů Rady ze dne 14. března 2023 o směrech pro reformu rámce správy ekonomických záležitostí EU je cílem dokončit tuto legislativní činnost v roce 2023.
- (9) Dne 14. května 2021 předložilo Chorvatsko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 28. července 2021 přijala Rada provádění rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Chorvatska⁶. Uvolnění splátek je podmíněno přijetím rozhodnutí Komise přijatým v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, které uvádí, že Chorvatsko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.
- (10) Dne 28. dubna 2023 předložilo Chorvatsko svůj národní program reforem na rok 2023 a svůj program stability z roku 2023 v souladu s čl. 4 odst. 1 nařízení (ES) č. 1466/97. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány společně. V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reforem na rok 2023 rovněž zprávy, které Chorvatsko dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění svého plánu pro oživení a odolnost.

⁶ Dokumenty ST 10687/2021 INIT; ST 10687/2021 ADD 1.

- (11) Dne 24. května 2023 zveřejnila Komise zprávu o Chorvatsku pro rok 2023. Posoudila pokrok, který Chorvatsko učinilo při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019 až 2022, a zhodnotila, jak Chorvatsko provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Chorvatsku poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Chorvatska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů Organizace spojených národů v oblasti udržitelného rozvoje.
- (12) Podle údajů potvrzených Eurostatem se saldo veřejných financí Chorvatska zlepšilo ze schodku ve výši 2,5 % HDP v roce 2021 na přebytek ve výši 0,4 % v roce 2022, zatímco veřejný dluh klesl z 78,4 % HDP na konci roku 2021 na 68,4 % na konci roku 2022.
- (13) Saldo veřejných financí bylo ovlivněno opatřeními fiskální politiky přijatými ke zmírnění hospodářského a sociálního dopadu zvýšení cen energií. Opatření fiskální politiky, která snižují příjmy, zahrnovala v roce 2022 snížení daně z přidané hodnoty (DPH) a spotřebních daní, zatímco opatření fiskální politiky, která zvyšují výdaje, zahrnovala stropy cen energií, úlevy pro zranitelné spotřebitele, režimy podpory pro podniky a sociální pomoc důchodcům a zranitelným domácnostem. Podle odhadu Komise činí v roce 2022 čisté rozpočtové náklady těchto opatření 1,6 % HDP. Saldo veřejných financí bylo rovněž ovlivněno rozpočtovými náklady na dočasnou ochranu vysídlených osob z Ukrajiny, které se v roce 2022 odhadují na 0,1 % HDP. Současně poklesly odhadované náklady na dočasná mimořádná opatření související s krizí COVID-19, a to z 1,3 % HDP v roce 2021 na 0,1 % v roce 2022.

- (14) Dne 18. června 2021 Rada doporučila Chorvatsku⁷, aby v roce 2022 zachovalo podpůrné nastavení fiskální politiky, včetně impulsu dodaného nástrojem, a zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Rada navíc doporučila, aby Chorvatsko udrželo růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů pod kontrolou.
- (15) Podle odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky⁸ v roce 2022 celkově neutrální a činilo +0,2 % HDP, což bylo v kontextu vysoké inflace vhodné⁹. Chorvatsko na doporučení Rady pokračovalo v podpoře oživení prostřednictvím investic financovaných z nástroje. Výdaje financované z grantů v rámci nástroje a dalších fondů Unie v roce 2022 dosáhly 2,6 % HDP (2,7 % HDP v roce 2021). Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky¹⁰ měl utlumující povahu a činil 0,6 procentního bodu¹¹. V rozporu s doporučením Rady Chorvatsko proto nezachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Zároveň příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky měl celkově neutrální povahu a činil 0,1 procentního bodu. Chorvatsko proto mělo růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů dostatečně pod kontrolou.

⁷ Doporučení Rady ze dne 18. června 2021, kterým se vydává stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Chorvatska z roku 2021 (Úř. věst. C 304, 29.7.2021, s. 48).

⁸ Nastavení fiskální politiky se měří změnou primárních výdajů (očištěných od diskrečních opatření na straně příjmů) s vyloučením dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19, ale se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) v rámci nástroje a dalších fondů Unie ve vztahu k střednědobému potenciálnímu růstu. Podrobnější informace jsou uvedeny v rámečku č. 1 ve fiskálních statistických tabulkách.

⁹ V roce 2022 zaznamenalo Chorvatsko rovněž silný růst reálného HDP.

¹⁰ Příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů měl expanzivní povahu a činil 0,5 procentního bodu HDP. To bylo částečně způsobeno jednorázovými náklady na mezinárodní rozhodčí řízení.

¹¹ Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky měl utlumující povahu v důsledku snížení investičních výdajů vynakládaných místními orgány.

- (16) Makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce programu stability z roku 2023, je příznivější než jarní prognóza Komise 2023 pro rok 2023 a je v souladu s ní i v následujících letech. Vláda předpokládá, že reálný HDP vzroste v roce 2023 o 2,2 % a v roce 2024 o 2,6 %. Pro srovnání, jarní prognóza Komise 2023 předpokládá nižší růst reálného HDP ve výši 1,6 % v roce 2023 a 2,3 % v roce 2024, zejména v důsledku konzervativnějších odhadů spotřeby domácností a veřejné spotřeby, jakož i celkových investic.
- (17) Ve svém programu stability z roku 2023 vláda očekává, že se saldo veřejných financí v roce 2023 zhorší na poměr schodku ve výši 0,7 % HDP. Zhoršení v roce 2023 odráží zejména opožděný dopad inflace na veřejné výdaje, a to prostřednictvím mechanismů indexace mezd ve veřejném sektoru, důchodů a sociálních dávek. Podle programu stability z roku 2023 se dále očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP klesne ze 68,4 % na konci roku 2022 na 62,6 % na konci roku 2023. Projekce v jarní prognóze Komise 2023 uvádějí schodek veřejných financí v roce 2023 ve výši 0,5 % HDP. Tato hodnota vcelku odpovídá projekci pro schodek v programu stability z roku 2023. Jarní prognóza Komise 2023 očekává obdobný poměr veřejného dluhu k HDP, a to ve výši 63,0 % na konci roku 2023.

- (18) Očekává se, že na saldo veřejných financí budou v roce 2023 nadále dopadat opatření fiskální politiky přijatá ke zmírnění hospodářských a sociálních důsledků růstu cen energií. Zahrnují opatření prodloužená od roku 2022, včetně snížení DPH a spotřebních daní na straně příjmů, zatímco na straně výdajů zahrnují opatření jako horní hranice cen energie, úlevy pro zranitelné spotřebitele, režimy podpory pro podniky a sociální pomoc pro důchodce a zranitelné domácnosti. V jarní prognóze Komise 2023 se předpokládá, že čisté rozpočtové náklady na podpůrná opatření budou v roce 2023 činit 1,5 % HDP¹². Nezdá se, že by většina opatření v roce 2023 byla zaměřena na nejzranitelnější domácnosti nebo podniky, a mnohá z nich nezachovávají v plném rozsahu cenový signál ke snížení poptávky po energii a zvýšení energetické účinnosti. V důsledku toho se objem cílených podpůrných opatření, která se berou v úvahu při posouzení plnění doporučení Rady ze dne 12. července 2022¹³, odhaduje v jarní prognóze Komise 2023 na 0,2 % HDP v roce 2023 (oproti 0,3 % HDP v roce 2022). Rozpočtové náklady na dočasnou ochranu vysídlených osob z Ukrajiny by měly ve srovnání s rokem 2022 zůstat stabilní.

¹² Hodnota vyjadřuje výši ročních rozpočtových nákladů na tato opatření včetně běžných příjmů a výdajů a případně i kapitálových výdajů.

¹³ Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 k národnímu programu reforem Chorvatska na rok 2022 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Chorvatska z roku 2022 (Úř. věst. C 334, 1.9.2022, s. 88).

- (19) Dne 12. července 2022 doporučila Rada Chorvatsku zajistit v roce 2023, aby růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů byl v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky¹⁴, a brát přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Zároveň by se Chorvatsko mělo připravit na přizpůsobování běžných výdajů vyvíjející se situaci. Dále bylo Chorvatsku doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím nástroje a dalších fondů Unie.

¹⁴ Na základě jarní prognózy Komise 2023 se střednědobý (desetiletý průměrný) růst potenciálního produktu Chorvatska, který se používá k měření nastavení fiskální politiky, odhaduje na 10,3 % v nominálním vyjádření.

(20) V jarní prognóze Komise 2023 se předpokládá, že nastavení fiskální politiky bude v roce 2023 v kontextu vysoké inflace expanzivní (-1,0 % HDP). To navazuje na celkově neutrální nastavení fiskální politiky v roce 2022 (+0,2 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2023 expanzivní povahu a bude činit 0,4 % HDP. Do této hodnoty jsou zahrnuty snížené (o 0,1 % HDP) náklady na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií. Tento expanzivní příspěvek čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů proto není způsoben cílenou podporou domácností a podniků, které jsou nejvíce ohroženy prudkým nárůstem cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Expanzivní růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) je rovněž způsoben zachováním necílených opatření v oblasti energetiky, trvalým růstem mezd ve veřejném sektoru a sociálních dávek a nižšími sazbami DPH z neenergetických produktů. Celkově projektovaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů není v souladu s doporučením Rady ze dne 12. července 2022. Výdaje financované z grantů v rámci nástroje a dalších fondů Unie by měly v roce 2023 podle projekce činit 3,1 % HDP, zatímco investice financované z vnitrostátních zdrojů mají mít expanzivní příspěvek k nastavení fiskální politiky v rozsahu 0,7 procentního bodu¹⁵. Chorvatsko tedy plánuje financovat dodatečné investice prostřednictvím nástroje a dalších fondů Unie, a tudíž se nepočítá se zachováním investic financovaných z vnitrostátních zdrojů. Plánuje financovat veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti, jako je energetická renovace budov, digitalizace veřejné správy, investice do digitální diagnostiky a vybavení v nemocnicích a podpora zelené a digitální transformace podnikatelského sektoru, které jsou financovány z nástroje a z dalších fondů Unie.

¹⁵ Předpokládá se, že příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů bude mít utlumující povahu a dosáhne 0,5 procentního bodu HDP. To je částečně způsobeno vlivem srovnávací základny vyšších výdajů v roce 2022 v důsledku jednorázového opatření, přičemž v roce 2023 se předpokládá snížení transferů podnikům veřejných služeb.

- (21) Podle programu stability z roku 2023 by měl schodek veřejných financí v roce 2024 vzrůst na 1,5 % HDP. Nárůst v roce 2024 odráží zejména vyšší kapitálové výdaje a stále relativně vysokou indexaci mezd, důchodů a výdajů na sociální pomoc. Poměr veřejného dluhu k HDP na konci roku 2024 by podle programu stability z roku 2023 měl poklesnout na 59,8 %. Na základě opatření politiky, která byla známa ke dni uzávěrky prognózy, Komise ve své jarní prognóze 2023 předpovídá pro rok 2024 schodek veřejných financí ve výši 1,3 % HDP. Tato hodnota vcelku odpovídá projekci pro schodek v programu stability z roku 2023. Jarní prognóza Komise 2023 předpokládá vyšší poměr veřejného dluhu k HDP ve výši 61,8 % na konci roku 2024, přičemž rozdíl oproti projekcím programu stability z roku 2023 je z velké části vysvětlen účinkem jmenovatele (rozdíl nominálního HDP v roce 2024) a v menší míře odlišnými předpoklady týkajícími se vnitřní dynamiky dluhu.
- (22) V programu stability z roku 2023 se plánuje postupné ukončení většiny podpůrných opatření v oblasti energetiky v roce 2024. Komise v současné době předpokládá čisté náklady na podpůrná opatření v oblasti energetiky ve výši 0,2 % HDP v roce 2024. Tyto odhady jsou založeny na předpokladu, že nedojde k novému nárůstu cen energií.

- (23) Nařízení (ES) č. 1466/97 vyžaduje roční zlepšení strukturálního rozpočtového salda směrem ke střednědobému cíli o doporučenou hodnotu 0,5 % HDP¹⁶. S přihlédnutím k aspektům udržitelnosti veřejných financí by podle Komise bylo v roce 2024 přiměřené zlepšení strukturálního salda nejméně ve výši 0,3 % HDP. K zajištění takového zlepšení a v souladu s metodikou Komise je zapotřebí, aby růst čistých primárních výdajů¹⁷ financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 nepřekročil 5,1 %, jak se odráží v tomto doporučení. Zároveň by v závislosti na vývoji na trhu s energiemi měla být postupně ukončena zbývající podpůrná opatření v oblasti energetiky (v současné době odhadovaná Komisí na 1,5 % HDP v roce 2023), počínaje těmi nejméně zacílenými, a související úspory by měly být použity na snížení schodku veřejných financí. Podle odhadů Komise by to vedlo k růstu čistých primárních výdajů pod úroveň doporučeného maximálního tempa růstu pro rok 2024. Kromě toho podle jarní prognózy Komise 2023 není růst čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2023 v souladu s doporučením Rady ze dne 12. července 2022. Pokud se to potvrdí, byl by namísto nižší růst čistých primárních výdajů v roce 2024.
- (24) Za předpokladu nezměněné politiky jarní prognóza Komise 2023 předpokládá, že čisté primární výdaje financované z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 porostou o 6,8 %, což je více než doporučená míra růstu. Korekce předpokládaná v jarní prognóze Komise 2023 je nižší než úspory plynoucí z postupného úplného ukončení podpůrných opatření v oblasti energetiky, což je způsobeno zvýšením dynamiky kapitálových, mzdových a sociálních výdajů.

¹⁶ Článek 5 nařízení (ES) č. 1466/97 požaduje rovněž korekci o více než 0,5 % HDP u členských států, jejichž veřejné zadlužení přesahuje 60 % HDP nebo které se potýkají s výrazným rizikem z hlediska udržitelnosti dluhu.

¹⁷ Čisté primární výdaje se určují jako výdaje financované z vnitrostátních zdrojů očištěné o diskreční opatření na straně příjmů a s vyloučením úrokových výdajů, jakož i výdajů na cyklickou nezaměstnanost.

- (25) Podle programu stability z roku 2023 se očekává, že veřejné investice zůstanou v období 2023–2024 stabilní na úrovni 4,6 % HDP. Program stability z roku 2023 se týká reforem a investic, u nichž se očekává, že přispějí k udržitelnosti veřejných financí a udržitelnému a inkluzivnímu růstu. Patří mezi ně reformy (odvětví zdravotní péče a sociálního zabezpečení, zlepšení řízení státních podniků, zlepšení zákona o fiskální odpovědnosti) a investice (dopravní a vodohospodářská infrastruktura, energetické renovace vícebytových budov a domů, investice do zelené a digitální transformace a do vzdělávací infrastruktury), které jsou rovněž většinou součástí plánu pro oživení a odolnost.
- (26) Program stability z roku 2023 nastiňuje střednědobou fiskální cestu do roku 2026. Podle programu stability z roku 2023 se očekává, že schodek veřejných financí klesne v roce 2025 na 0,8 % HDP a do roku 2026 na 0,6 %. Proto se očekává, že schodek veřejných financí zůstane v horizontu programu pod úrovní 3 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP by podle programu stability z roku 2023 měl poklesnout z 59,8 % na konci roku 2024 na 55,6 % na konci roku 2026. Očekává se tedy, že poměr veřejného dluhu k HDP v horizontu programu klesne a zůstane pod úrovní 60 %.

- (27) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) nařízení (EU) 2021/241 a kritériem 2.2 přílohy V tohoto nařízení zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Plán pro oživení a odolnost Chorvatska dospěl do pokročilé fáze provádění. Chorvatsko předložilo dvě žádosti o platbu, které odpovídají 59 milníkům a cílům plánu a vedly k celkovému vyplacení částky ve výši 1,4 miliardy EUR. Očekává se, že Chorvatsko předloží změnu svého plánu, která by měla obsahovat kapitolu REPowerEU, jakož i dodatečná opatření v jiných oblastech, která mají být financována z úvěrové složky. V souladu s čl. 14 odst. 6 nařízení (EU) 2021/241 vyjádřilo Chorvatsko dne 30. března 2023 svůj záměr požádat o dodatečnou úvěrovou podporu v rámci nástroje ve výši 3 612 000 000 EUR. Rychlé začlenění nové kapitoly REPowerEU do plánu pro oživení a odolnost umožní financovat další reformy a investice na podporu strategických cílů Chorvatska v oblasti energetiky a zelené transformace. Pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost i dalších hospodářských politik a politik zaměstnanosti, které jdou nad rámec plánu, je i nadále důležité systematické a účinné zapojování místních a regionálních orgánů, sociálních partnerů a dalších příslušných zúčastněných stran, aby měla celková politická agenda širokou podporu.
- (28) Všechny programové dokumenty Chorvatska v rámci politiky soudržnosti schválila Komise v roce 2022. Rychlé provádění programů v rámci politiky soudržnosti komplementárně k plánu pro oživení a odolnost a v synergii s ním, včetně kapitoly REPowerEU, má v Chorvatsku zásadní význam pro dosažení zelené a digitální transformace, zvýšení hospodářské a sociální odolnosti a zajištění vyváženého územního rozvoje.

(29) Chorvatsko dováží přibližně 53 % celkové roční spotřeby energie, přičemž má velký potenciál v oblasti obnovitelné energie, zejména ze solárních, větrných a geotermálních zdrojů. Polovinu elektřiny v zemi vyrábí vodní elektrárny. Podíl větrné energie se zvýšil na 14 %, ale podíl solární energie činí stále pouze 1 %. Klíčovými faktory pro urychlení zavádění solárních a větrných zařízení je zjednodušení povolovacích postupů a dokončení příslušného legislativního rámce, který výrobcům a samospotřebitelům poskytne větší právní jistotu. K dalším faktorům patří významná modernizace přenosové sítě a její rozšíření do jižní části země, kde se obnovitelná energie převážně vyrábí, jakož i zavedení inteligentního měření pro malá solární zařízení. Spotřeba energie v sektoru domácností je v Chorvatsku poměrně vysoká (35 % celkové spotřeby energie), přičemž 71 % je závislých na vytápění plynem. Důležitými opatřeními pro energetickou renovaci ve stavebnictví jsou revize a zjednodušení postupů pro instalaci solárních fotovoltaických zařízení ve vícebytových budovách, jakož i zrychlené zavádění tepelných čerpadel pro vytápění a chlazení. Podíl obnovitelných zdrojů energie používaných v dopravě je nízký (7 % oproti cíli pro rok 2030 ve výši 14 %), stejně jako podíl železniční dopravy v osobní přepravě (2,5 % oproti 8 % v Unii). Modernizace železniční infrastruktury a kolejových vozidel a zajištění většího využívání vozidel s nulovými emisemi může významně přispět k dekarbonizaci odvětví dopravy. Spotřeba zemního plynu v Chorvatsku klesla v období od srpna 2022 do března 2023 o 22 % ve srovnání s průměrnou spotřebou plynu za stejné období v předchozích pěti letech, což je nad rámec cíle snížení o 15 % stanoveného v nařízení Rady (EU) 2022/1639¹⁸. Chorvatsko by mohlo pokračovat ve snaze o dočasné snížení poptávky po plynu do 31. března 2024 podle nařízení Rady (EU) 2023/706¹⁹.

¹⁸ Nařízení Rady (EU) 2022/1369 ze dne 5. srpna 2022 o koordinovaných opatřeních ke snížení poptávky po plynu (Úř. věst. L 206, 8.8.2022, s. 1).

¹⁹ Nařízení Rady (EU) 2023/706 ze dne 30. března 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2022/1369, pokud jde o prodloužení období snižování poptávky u opatření ke snižování poptávky po plynu a posílení podávání zpráv a sledování jejich provádění (Úř. věst. L 93, 31.3.2023, s. 1).

- (30) Nedostatek pracovních sil a dovedností v odvětvích a povoláních, která jsou klíčová pro zelenou transformaci, včetně výroby, zavádění a udržování technologií s nulovými čistými emisemi, brzdí přechod na hospodářství s nulovými čistými emisemi. Aby se snížil nedostatek dovedností a podpořilo se začlenění a přerozdělení pracovních sil, jsou zásadně důležité vysoce kvalitní systémy vzdělávání a odborné přípravy, které budou reagovat na měnící se potřeby trhu práce, a cílená opatření pro prohlubování dovedností a změny kvalifikace. Pro zapojení nevyužívané nabídky pracovních sil je zapotřebí, aby tato opatření byla přístupná, zejména pro jednotlivce a v odvětvích a regionech, jichž se zelená transformace dotýká nejvíce. V roce 2022 byl v Chorvatsku hlášen nedostatek pracovních sil u 31 povolání, která vyžadují specifické dovednosti nebo znalosti pro zelenou transformaci, včetně odvětví stavebnictví a zpracovatelského průmyslu (obě pod průměrem Unie).
- (31) Na základě posouzení Komise přezkoumala Rada program stability z roku 2023 a její stanovisko²⁰ je promítnuto do doporučení č. 1,

²⁰ Podle čl. 5 odst. 2 nařízení (ES) č. 1466/97.

- (32) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada doporučila, aby členské státy eurozóny, mimo jiné prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost,
- i) zachovaly udržitelnost dluhu a upustily od široce pojaté podpory agregátní poptávky v roce 2023, lépe zacílily fiskální opatření přijatá ke zmírnění dopadu vysokých cen energií a zvážily vhodné způsoby ukončení podpory, až tlak na ceny energií poklesne; ii) udržely vysokou úroveň veřejných investic a podporovaly soukromé investice s cílem napomoci zelené a digitální transformaci; iii) podporovaly takový vývoj mezd, který zmírní ztrátu kupní síly, a zároveň omezovaly sekundární dopady na inflaci, dále zlepšovaly aktivní politiky na trhu práce a řešily nedostatek kvalifikovaných pracovníků; iv) zlepšily podnikatelské prostředí a zajistily, aby energetická podpora pro podniky byla nákladově efektivní, dočasná, zaměřená na životaschopné podniky a aby zachovala pobídky pro zelenou transformaci; a v) zachovaly makrofinanční stabilitu, sledovaly rizika a současně pokračovaly v práci na dokončení bankovní unie. K provedení prvního, druhého a třetího doporučení obsažených v doporučení týkajícím se eurozóny 2023 přispívají v případě Chorvatska doporučení č. 1, 2 a 3,

DOPORUČUJE Chorvatsku v období 2023–2024:

1. Ukončit co nejdříve v letech 2023 a 2024 mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky a použít související úspory ke snížení schodku veřejných financí. Pokud by si nový nárůst cen energií vyžádal nová nebo pokračující podpůrná opatření, zajistit, aby tato podpůrná opatření byla zaměřena na ochranu zranitelných domácností a podniků, aby byla fiskálně dostupná a zachovávala stimuly k úsporám energií.

Zajistit obezřetnou fiskální politiku, zejména omezením nominálního růstu čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 na nejvýše 5,1 %²¹.

Zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání grantů v rámci nástroje i dalších fondů Unie, především za účelem podpory zelené a digitální transformace.

Pro období po roce 2024 pokračovat ve střednědobé fiskální strategii postupné a udržitelné konsolidace spojené s investicemi a reformami napomáhajícími vyššímu udržitelnému růstu, aby bylo dosaženo obezřetné střednědobé fiskální pozice.

2. Pokračovat v soustavném provádění jeho plánu pro oživení a odolnost a urychleně dokončit kapitolu REPowerEU s cílem urychleně zahájit její provádění. Pokračovat v rychlém provádění programů politiky soudržnosti a zajistit jejich úzkou doplňkovost a součinnost s plánem pro oživení a odolnost.

²¹ To podle odhadů odpovídá ročnímu zlepšení strukturálního rozpočtového salda v roce 2024 ve výši alespoň 0,3 % HDP, jak je popsáno ve 23. bodě odůvodnění.

3. Snížit celkovou závislost na fosilních palivech urychlením zavádění obnovitelných zdrojů energie, zejména větrných, solárních a geotermálních zdrojů, dokončením neúplného legislativního rámce, zjednodušením správních postupů při povolování, zjednodušením postupů pro instalaci obnovitelných zdrojů energie (např. solárních fotovoltaických zařízení) ve vícebytových budovách a zajištěním větší právní jistoty. Podporovat malokapacitní výrobu energie z obnovitelných zdrojů. Dále modernizovat elektrické přenosové a distribuční soustavy, zejména zlepšením přenosových spojení mezi severem a jihem země a zrychlením zavádění inteligentních měřičů. Urychlit zavádění opatření v oblasti energetické účinnosti, včetně instalace tepelných čerpadel. Snížit závislost na fosilních palivech v odvětví dopravy podporou udržitelných řešení, zejména železniční dopravy a elektrifikace silniční dopravy. Zintenzivnit politické úsilí zaměřené na poskytování a získávání dovedností a kompetencí potřebných pro zelenou transformaci.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně
